

УДК 332.3:631

Наукові засади запровадження ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення
/Лупенко Ю.О., Ходаківська О.В. // Економіка АПК. – 2016. – № 12. – С. 5.

У статті розкрито наукові засади запровадження ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення. Проаналізовано сучасний стан розвитку земельних відносин, наведено основні результати їх ринкових трансформацій. Поряд із позитивними зрушеннями у земельних відносинах виявлено низку невирішених питань, що стримують їх розвиток. Наголошено на відсутності комплексної програми розвитку земельних відносин, яка б сприяла запровадженню цивілізованого ринкового обігу земель та підвищенню інвестиційної привабливості землекористування, забезпечувала ефективне ведення автоматизованої системи державного земельного кадастру, гарантування прав на землю, визначала першочергові заходи з охорони земель та землеустрою. Виокремлено основні причини, що стримують формування і функціонування ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення. Обґрунтовано, що основними стратегічними цілями запровадження ринкового обігу земель мають бути: розвиток сільських територій; запровадження іпотеки земель з метою отримання довгострокових кредитів під заставу земельних ділянок та прав на них; підвищення капіталізації підприємств та ліквідності земель; підвищення рівня сільської зайнятості; забезпечення раціонального використання земель; розвиток селозберігаючих підприємств. Доведено, що запровадження ринкового обігу сільськогосподарських земель через купівлю-продаж потребує ефективних регуляторних механізмів. Викладено розроблену за результатами наукових досліджень дорожню карту запровадження ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення в Україні та його алгоритм, який налічує декілька етапів. Табл.: 1. Рис.: 5. Бібліогр.: 29.

Ключові слова: ринковий обіг земель сільськогосподарського призначення, земельні відносини, оренда земель, земельна реформа, регулювання земельного ринку.

УДК 332.3:631

Научные основы введения рыночного оборота земель сельскохозяйственного назначения
/Лупенко Ю.А. Ходаковская О.В. // Экономика АПК. – 2016. – № 12. – С. 5.

В статье раскрыты научные основы введения рыночного оборота земель сельскохозяйственного назначения. Проанализировано современное состояние развития земельных отношений, приведены основные результаты их рыночных трансформаций. Наряду с положительными сдвигами в земельных отношениях выявлен ряд нерешенных вопросов, сдерживающих их развитие. Отмечено отсутствие комплексной программы развития земельных отношений, способствующей внедрению цивилизованного рыночного оборота земель и повышению инвестиционной привлекательности землепользования, обеспечивающей эффективное ведение автоматизированной системы государственного земельного кадастра, определяющей первоочередные меры по охране земель и землеустройству. Выделены основные причины, сдерживающие формирование и функционирование рыночного оборота земель сельскохозяйственного назначения. Обосновано, что основными стратегическими целями введения рыночного оборота земель должны стать: развитие сельских территорий; введение ипотеки земель с целью получения долгосрочных кредитов под залог земельных участков и прав на них; повышение капитализации предприятий и ликвидности земель; повышение уровня сельской занятости; обеспечение рационального использования земель; развитие селосохраняющих предприятий. Доказано, что введение рыночного оборота сельскохозяйственных земель через куплю-продажу требует эффективных регуляторных механизмов. Изложена разработанная по результатам научных исследований дорожная карта введения рыночного оборота земель сельскохозяйственного назначения в Украине и его алгоритм, включающий несколько этапов. Табл.: 1. Илл.: 5. Библиогр.: 29.

Ключевые слова: рыночный оборот земель сельскохозяйственного назначения, земельные отношения, аренда земель, земельная реформа, регулирование земельного рынка.

The paper shows the scientific basis of the introduction of the market turnover of agricultural lands. The current state of development of land relations, the main results of market transformations are outlined. Along with the positive changes in land relations established a number of outstanding issues hampering their development. In particular, it notes the absence of a comprehensive programme of development of land relations, which would promote the introduction of a civilized market turnover of land and increase the investment attractiveness of the land, ensure the effective conduct of the State Land Cadastre of the automated system, determined the priority activities on land and land protection. The basic reasons hindering the formation and functioning of the market turnover of agricultural lands are outlined. It is proved that the main strategic objectives of the introduction of the market turnover of land should be: the development of rural areas; the introduction of land mortgage in order to obtain long-term loans secured by land and rights to them; increase the capitalization of companies and land liquidity; improving rural employment; ensuring the rational use of land; preserving village enterprises. It is proved that the introduction of market turnover agricultural land through the sale requires the introduction of effective regulatory mechanisms. Described developed based on the results of scientific research, the introduction of a road map of the market turnover of agricultural land destination in Ukraine and its algorithm, which includes several stages. Tabl.: 1. Figs.: 5. Refs.: 29.

Key words: agricultural land market, land relations, land rent, land reform, land market regulation.

УДК 332.72:63

Економічні передумови та моделі запуску ринку земель в Україні / Мартинюк М.П. // *Економіка АПК.* – 2016. – № 12. – С. 16.

Здійснено критичний аналіз існуючих підходів до запровадження ринкового обігу земель сільськогосподарського призначення та обґрунтовано оптимальну модель його запуску, орієнтовану на задоволення національних інтересів. Висвітлено сучасний стан розвитку земельних відносин, охарактеризовано ключові проблеми розвитку аграрного сектору. Наведено можливі варіанти подальшого розвитку аграрного сектора залежно від того, який сценарій розвитку земельних відносин буде обрано. Встановлено, що основні концепти національної моделі ринку земель полягають у: захисті законних інтересів власників земельних ділянок; створенні міцного економічно активного середнього класу в аграрній сфері; удосконаленні орендних земельних відносин; забезпеченні сталого землекористування; підвищенні рівня зайнятості сільського населення; запобіганні знеціненню сільгоспземель; запровадженні механізмів запобігання спекуляції й монополізації земель сільськогосподарського призначення; підвищенні капіталізації та ліквідності землі як економічного активу. Рис.: 2. Бібліогр.: 13.

Ключові слова: ринок земель, оренда, моделі запуску ринку землі, земельні відносини, земельні паї.

УДК 332.72:63

Экономические предпосылки и модели запуска рынка земель в Украине / Мартинюк М.П. // *Экономика АПК.* – 2016. – № 12. – С. 16.

Осуществлен критический анализ существующих подходов к внедрению рыночного оборота земель сельскохозяйственного назначения и обоснована оптимальная модель его запуска, ориентированная на удовлетворение национальных интересов. Освещено современное состояние развития земельных отношений и охарактеризованы ключевые проблемы развития аграрного сектора. Приведены возможные варианты дальнейшего развития аграрного сектора в зависимости от того, какой сценарий развития земельных отношений будет избран. Установлено, что основные концепты национальной модели рынка земель заключаются в: защите законных интересов владельцев земельных участков; создании прочного экономически активного среднего класса в аграрной сфере; совершенствовании арендных земельных отношений; обеспечении устойчивого землепользования; повышении уровня занятости сельского населения; предотвращении обесценивания сельхозземель; введении ме-

ханизмов предотвращения спекуляции и монополизации земель сельскохозяйственного назначения; повышении капитализации и ликвидности земли как экономического актива. Илл.: 2. Библиогр.: 13.

Ключевые слова: рынок земель, аренда, модели запуска рынка земли, земельные отношения, земельные паи.

UDS 332.72:63

Economic preconditions and models of formation of land market in Ukraine / Martyniuk M.P. // Ekonomika APK. – 2016. – № 12. – P. 16.

The article presents a critical analysis of existing approaches to the introduction of the market turnover of agricultural land and reasonably the most optimal model of its launch, are designed to meet national interests. Illuminated current state of development of land relations and described the key problems of development of agrarian sector. The possible options for further development of the agricultural sector, depending on which scenario development of land relations will be elected are outlined. It has been established that the basic concepts of the national land market model are to: protect the legitimate interests of the owners of land plots; creating a strong middle class economically active in the agricultural sector; improving lease of land relations; sustainable land management; improving the level of employment of the rural population; preventing the depreciation of agricultural land; the introduction of mechanisms to prevent speculation and monopolization of agricultural land; increasing the capitalization and liquidity of land as an economic asset. Figs.: 2. Refs.: 13.

Key words: market land rent, models of formation of the land market, land relations, land shares.

УДК 631.11:338.516.4 (477)

Ефективність господарювання новостворених сільськогосподарських підприємств ринкового спрямування в Україні / Месель-Веселяк В.Я. // Економіка АПК. – 2016. – № 12. – С. 21.

Мета статті – проаналізувати стан виробництва й ефективності сільськогосподарської продукції в новостворених у результаті реформування аграрного сектору сільськогосподарських підприємствах різних форм господарювання та визначити напрями їх подальшого розвитку відповідно до Законів України та Указів Президента України. Проведено паювання земель і майна колгоспів і радгоспів серед селян, колишніми головами колгоспів, директорами радгоспів, окремими підприємцями й фермерами створені приватні сільськогосподарські підприємства ринкового типу, побудовані на оренді земельних і майнових часток (паїв) та поєднанні приватної власності з колективними формами організації праці.

На базі наявних у 1990 році 12 420 колгоспів, радгоспів і міжгосподарських підприємств створено і у 2015 році працювало 40,8 тис. сільськогосподарських підприємств ринкового типу середнім розміром 500 га, з яких 8,5 тис. сільськогосподарських підприємств (без фермерських), 32,3 тис. фермерських (по 136,2 га), у тому числі 0,8 тис. – великих (по 2125 га) і 31,5 тис. – традиційних малих і середніх (по 85,7 га), створених відповідно до Закону України „Про селянське (фермерське) господарство”. Вказані форми господарювання сільськогосподарських підприємств забезпечили позитивні зрушення у виробництві продукції, підвищили його ефективність.

На сучасному етапі розвитку перед сільськогосподарськими підприємствами стоїть завдання збільшити виробництво продукції сільського господарства, найдієвішим способом розв’язання якого є підвищення рівня інтенсивності виробництва, який вимірюється додатковими витратами коштів на 1 га вирощуваних сільськогосподарських культур та на 1 гол. тварин. Окупність додаткових витрат вартістю додатково одержуваної продукції у цінах 2015 року становитиме 101,1%. Отже, рівень окупності залежить від ціни, за якою оцінюється додатково вироблена продукція. Щоб ціна 2015 року на продукцію зросла на 10%, то окупність додаткових витрат збільшилася б від 101,1 до 111,3%.

Підвищення реалізаційних цін на продукцію сільського господарства може бути забезпечено: 1) шляхом підвищення купівельної спроможності населення країни, що дасть змогу більше і дорожче закуповувати продукції на внутрішньому ринку; 2) за рахунок формування економічно обґрунтованих цін на сільськогосподарську продукцію, що мають відшкодувати затрати і забезпечити 14-відсоткову норму прибутку на авансований у виробництво капітал як для сільськогосподарських товаровиробників, так і підприємств харчової промисловості, які переробляють сільськогосподарську продукцію; 3) забезпечити державну підтримку виробництва сільськогосподарської продукції, особливо тваринницької, з уповільненим терміном обороту капіталу; 4) сформувати оптимальні роз-

міри сільськогосподарських підприємств і їх підрозділів у розмірі 2,0-2,5 тис., а традиційних фермерських до 400–500 гектарів ріллі. Табл.: 11. Бібліогр.: 80.

Ключові слова: реформування сільського господарства, сільськогосподарські підприємства, фермерські господарства, окупність додаткових витрат додатково одержуваною продукцією, ціноутворення, еквівалентність цін на сільськогосподарську продукцію і продукти підприємств харчової промисловості.

УДК 631.11: 338.516.4 (477)

Эффективность хозяйствования вновьсозданных сельскохозяйственных предприятий рыночного направления в Украине / Месель-Веселяк В.Я. // Экономика АПК. – 2016. – № 12. – С. 21.

Цель статьи – проанализировать состояние производства и эффективности сельскохозяйственной продукции во вновьсозданных в результате реформирования аграрного сектора сельскохозяйственных предприятиях различных форм хозяйствования и определить направления их дальнейшего развития в соответствии с Законами Украины и Указами Президента Украины. Проведено паевание земель и имущества колхозов и совхозов среди крестьян, бывшими председателями колхозов, директорами совхозов, отдельными предпринимателями и фермерами созданы частные сельскохозяйственные предприятия рыночного типа, базирующиеся на аренде земельных и имущественных долей (паев) и сочетании частной собственности с коллективными формами организации труда.

На базе существовавших в 1990 году 12 420 колхозов, совхозов и межхозяйственных предприятий созданы и в 2015 году работали 40,8 тыс. сельскохозяйственных предприятий рыночного типа средним размером 500 га, из которых 8,5 тыс. сельскохозяйственных предприятий (без фермерских), 32,3 тыс. фермерских (по 136,2 га), в том числе 0,8 тыс. – больших (по 2125 га) и 31,5 тыс. – традиционных малых и средних (по 85,7 га), созданных в соответствии с Законом Украины "О крестьянском (фермерском) хозяйстве". Указанные формы хозяйствования сельскохозяйственных предприятий обеспечили положительные сдвиги в производстве продукции, повысили его эффективность.

На современном этапе развития перед сельскохозяйственными предприятиями стоит задача увеличить производство продукции сельского хозяйства, наиболее действенным способом решения которой является повышение уровня интенсивности производства, измеряемого дополнительными затратами средств на 1 га выращиваемых сельскохозяйственных культур и на 1 гол. животных. Окупаемость дополнительных расходов стоимостью дополнительно получаемой продукции в ценах 2015 года составит 101,1%. Следовательно, уровень окупаемости зависит от цены, по которой оценивается дополнительно произведенная продукция. Если бы цена 2015 года на продукцию возросла на 10%, то окупаемость дополнительных затрат увеличилась бы от 101,1 до 111,3%.

Повышение реализационных цен на продукцию сельского хозяйства может быть обеспечено: 1) путем повышения покупательной способности населения страны, что позволит больше и дороже закупать продукции на внутреннем рынке; 2) за счет формирования экономически обоснованных цен на сельскохозяйственную продукцию, которые должны возместить затраты и обеспечить 14-процентную норму прибыли на авансированный у производство капитал как для сельскохозяйственных товаропроизводителей, так и пищевой промышленности, перерабатывающих сельскохозяйственную продукцию; 3) обеспечить государственную поддержку производства сельскохозяйственной продукции, особенно животноводческой, с замедленным сроком оборота капитала; 4) сформировать оптимальные размеры сельскохозяйственных предприятий и их подразделений в размере 2,0-2,5 тыс., а традиционных фермерских до 400-500 гектаров пашни. Табл.: 11. Библиогр.: 80.

Ключевые слова: реформирование сельского хозяйства, сельскохозяйственные предприятия, фермерские хозяйства, окупаемость дополнительных затрат дополнительно получаемой продукцией, ценообразование, эквивалентность цен на сельскохозяйственную продукцию и продукты предприятий пищевой промышленности.

The paper is aimed to analyse production and efficiency of agricultural products of various agricultural business entities formed as a result of reformation of agrarian sector and to define guidelines of their further development due to the Acts of Law of Ukraine and Decrees of the President of Ukraine. The land and property of collective farms (kolkhoz) and state farms (sovkhoz) were divided into shares and distributed among peasants; former heads of collective farms and directors of state farms, private businessmen and farmers formed private market-oriented agricultural enterprises on the basis of rent of land and property shares and combination of private property and collective forms of business.

On the basis of 12420 collective farms, state farms, and cooperatives that existed in 1990 there were formed and still were active in 2015 40,8 thsd of agricultural market enterprises average area 500 ha, these include 8,5 thsd of agricultural enterprises (without farms), 32,3 thsd farms (136,2 ha each), including 0,8 thsd big farms (2125 ha) and 31,5 thsd traditional small and medium farms (85,7 ha) formed due to the Act of law of Ukraine "On rural farming". The aforementioned kinds of business entities contributed to positive development of tendencies of production and augmentation of efficiency level.

On the current stage of development, agricultural enterprises require extension of agrarian production; the most efficient solution to this problem is augmentation of intensity of production that presupposes extra expenses for 1 ha of agricultural cultures per head of livestock. Payback of extra expenses with value of products of extra production at the prices of 2015 constitutes 101,1%. Therefore the payback level depends on price on the products of extra production. Providing the price of products of 2015 increased by 10%, the payback of extra expenses would increase by 111,3% instead of 101,1%.

The increase of sale prices on agricultural products can be ensured by: 1) increase of purchasing power of population of the state that would make it possible to buy more products on more expensive prices on the internal market; 2) the formation of economically substantiated prices on agricultural products that would compensate 14% norm of profit for the production advanced capital of agricultural commodity producers and food enterprises that process agricultural products; 3) state funding of agricultural production, especially livestock production sector with slow turnover period; 4) formation of optimal agricultural enterprises and their subdivisions of 2,0-2,5 thds and 400–500 ha of arable land of traditional farms. Tabl.: 11. Refs.: 80.

Key words: reformation of agriculture, agricultural enterprises, farms, payback of extra expenses with value of products of extra production, price-formation, equivalence of prices on agricultural products and products of food industry.

Розглянуто наукові підходи щодо сутності понять "конкурентоспроможність підприємств" та "конкурентоспроможність аграрних підприємств". У загальному вигляді конкурентоспроможність сільськогосподарського підприємства може бути визначена як його порівняльна перевага стосовно інших підприємств даної галузі усередині країни і за її межами. Запропоновано власне трактування конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства. Як відомо, головними засобами, необхідними для ведення аграрного виробництва, є земля, праця й капітал. Уміння використовувати основні засоби забезпечується фактором, відомим під назвою організація або мистецтво управління. Проаналізовано основні фактори, що впливають на конкурентоспроможність підприємств. Проблема конкурентоспроможності має в сучасному світі складний багатoelementний характер. Від того, наскільки успішно вона розв'язується, залежить рівень економічного та соціального життя в Україні. Бібліогр.: 13.

Ключові слова: конкуренція, конкурентоспроможність, конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств, фактори, управління.

Рассмотрены научные подходы к сущности понятий "конкурентоспособность предприятий" и "конкурентоспособность аграрных предприятий". В общем виде конкурентоспособность сельскохозяйственного предприятия может быть определена как его сравнительное преимущество относительно других предприятий данной отрасли внутри страны и за ее пределами. Предложено собственное трактование конкурентоспособности сельскохозяйственного предприятия. Как известно, главными средствами, необходимыми для ведения аграрного производства, является земля, труд и капитал. Умение использовать основные средства обеспечивается фактором, известным под названием организация или искусство управления. Проанализированы основные факторы, влияющие на конкурентоспособность предприятий. Проблема конкурентоспособности имеет в современном мире сложный многоэлементный характер. От того, насколько успешно она решается, зависит уровень экономической и социальной жизни в Украине. Библиогр.: 13.

Ключевые слова: конкуренция, конкурентоспособность, конкурентоспособность сельскохозяйственных предприятий, факторы, управление.

The scientific approaches in relation to essence of concepts "competitiveness of the enterprises" and "competitiveness of the agrarian enterprises" are considered in the article. In general, the competitiveness of the agricultural enterprise can be defined as its comparative advantage in relation to other enterprises in the industry at home and abroad. A proper definition of the interpretation of the competitiveness of agricultural enterprises is formed. As you known the main means necessary for the conduct of agrarian production are land, labor and capital. Ability to use basic tools provided factor known organization or art administration. The factors that influence on competitiveness of enterprises are analyzed. The problem of competitiveness in today's world is a complex multi-character. On how successfully she solved depends on the level of economic and social life in Ukraine. Refs.: 13.

Key words: competition, competitiveness, competitiveness of the agrarian enterprises, factors, management.

Відродження села справедливо пов'язують із становленням високотехнологічного конкурентоспроможного і прибуткового аграрного сектору, формуванням нової організаційної структури сільськогосподарства.

Узагальнено теоретичні положення щодо становлення та розвитку сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів у Закарпатській області. Виділено сутність сільськогосподарської кооперації щодо ефективнішого використання переваг поєднання дрібного й великого сільськогосподарського виробництва. На основі аналізу основних показників діяльності кооперативів в аграрному секторі Закарпаття встановлено, що нарощування обсягів виробництва валової продукції сільськогосподарства в аграрних кооперативах розпочалося з 2010 року. Середньорічний темп приросту перевищив 30%. До 2010 року спостерігалася тенденція до різкого скорочення техніки, ріллі, а також чисельності найманих працівників. Запропоновано схему організації обслуговуючого кооперативу на базі переробних підприємств та аграрних товаровиробників. Обґрунтовано модель сільськогосподарського виробничого кооперативу, де досягатиметься значний прибуток від виробництва, переробки і реалізації продукції. Визначено, що виважена регіональна аграрна політика має сприяти подоланню кризи не тільки в сільському господарстві, а й в економіці регіону в цілому. Табл.: 3. Рис.: 2. Бібліогр.: 18.

Ключові слова: підприємницька діяльність, сільськогосподарська кооперація, аграрний сектор, обслуговуючий кооператив, виробничий кооператив, прибуток, аграрна політика.

УДК 336.3

Розвиток сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів в Закарпатті / Спаський Г.В.
// Економіка АПК. – 2016. – № 12. – С. 37.

Возрождение села справедливо связывают со становлением высокотехнологического конкурентоспособного и прибыльного аграрного сектора, формированием новой организационной структуры сельского хозяйства.

Обобщены теоретические положения относительно становления и развития обслуживающих сельскохозяйственных кооперативов в Закарпатской области. Выделена сущность сельскохозяйственной кооперации относительно более эффективного использования преимуществ сочетания мелкого и большого сельскохозяйственного производства. На основе анализа основных показателей деятельности кооперативов в аграрном секторе Закарпаття установлено, что наращивание объемов производства валовой продукции сельского хозяйства в аграрных кооперативах началось с 2010 года. Среднегодовой темп прироста превысил 30%. До 2010 года наблюдалась тенденция к резкому сокращению техники, пашни, а также численности наемных работников. Предложена схема организации обслуживающего кооператива на базе перерабатывающих предприятий и аграрных товаропроизводителей. Обоснована модель сельскохозяйственного производственного кооператива, где будет достигаться значительная прибыль от производства, переработки и реализации продукции. Определено, что взвешенная региональная аграрная политика должна способствовать преодолению кризиса не только в сельском хозяйстве, но и в экономике региона в целом. Табл.: 3. Илл.: 2. Библиогр.: 18.

Ключевые слова: предпринимательская деятельность, сельскохозяйственная кооперация, аграрный сектор, обслуживающий кооператив, производственный кооператив, прибыль, аграрная политика.

UDS 336.3

Development of agricultural service cooperatives in Trans-Carpathian region / Spaskyi H.V.
// Ekonomika APK. – 2016. – № 12. – P. 37.

The revival of the village is being fairly connected with the establishment of the highly technological competitive and profitable agrarian sector, formation of a new organization structure of the agrarian sector.

Theoretical provisions on the formation and development of agricultural service cooperatives in Utah. The essence of the agricultural cooperation as to the more effective use of the advantages of combination of small and large agricultural production had been singled out. On the basis of analysis of the basic indicators of cooperative activity in the agrarian sector of Transcarpathia, there had been established that growing the volumes of production of gross products of agriculture in the agrarian cooperatives had started from 2010. The yearly average tempo of increase exceeded to 30 %/ Up to 2010 a tendency to the sharp technique reduction, arable lands and also the amount of workers reduction is being observed. A scheme of organization of the servicing cooperative on the basis of recycling enterprises and agrarian goods producers had been proposed. The model of the agricultural production cooperative where a considerable profit from production, recycling and production realization will be reached had been proved. There had also been defined, that the reasonable regional agrarian policy has to contribute to the crises negotiation not only in the agricultural sector, but in the region's economy in the whole. Tabl.: 3. Figs.: 2. Refs.: 18.

Key words: business activity, agricultural cooperation, agrarian sector, trans-carpathian region, servicing cooperative, productive cooperative, income (profit), agrarian policy.

УДК 631.152:636:338.439 (477)

Модернізація галузі тваринництва як умова продовольчого забезпечення населення України / Лаврук В.В. // Економіка АПК. – 2016. – № 12. – С. 43.

Розглянуто теоретичні й практичні аспекти та визначено сутність, значення і необхідність запровадження економічної модернізації в основних галузях тваринництва з метою підвищення ефективності його подальшого розвитку, збільшення обсягів виробництва нових видів тваринницької продукції для забезпечення потреб у ній населення. Елементи новизни передбачають виявлення існуючих ситуацій, що перешкоджають здійсненню модернізаційних змін та визначенню послідовності етапів процесу формування рішень щодо проведення економічної модернізації тваринництва. Встановлено, що запровадження сучасних нововведень у тваринництві ґрунтується в основному на підвищенні

ефективності виробництва якісної екологічно безпечної тваринницької продукції для сприяння здоровому харчуванню населення.

Значну увагу приділено дослідженню стану виробництва й споживання тваринницької продукції у різних регіонах країни. Використання системного підходу і методів економічного аналізу уможливило виявити незадовільну ситуацію із забезпеченням населення основними продуктами харчування тваринного походження. Практична значимість дослідження полягає у тому, що сформовані положення та рекомендації сприятимуть розв'язанню проблеми підвищення ефективного розвитку й зміцненню конкурентних позицій тваринництва у регіонах країни на основі активізації модернізаційних процесів. Табл.: 2. Рис.: 1. Бібліогр.: 22.

Ключові слова: економічна модернізація, тваринництво, населення, продукти харчування, забезпечення, виробництво і споживання продукції.

УДК 631.152:636:338.439 (477)

Модернизация отрасли животноводства как условие продовольственного обеспечения населения Украины / Лаврук В.В. // Экономика АПК. – 2016. – № 12. – С. 43.

Рассмотрены теоретические и практические аспекты и определены сущность, значение и необходимость внедрения экономической модернизации в основных отраслях животноводства с целью повышения эффективности его дальнейшего развития, увеличения объемов производства новых видов животноводческой продукции для обеспечения потребностей в ней населения. Элементы новизны предусматривают выявление существующих ситуаций, препятствующих осуществлению модернизационных изменений и определению последовательности этапов процесса формирования решений о проведении экономической модернизации животноводства. Установлено, что внедрение современных нововведений в животноводстве базируется в основном на повышении эффективности производства качественной экологически безопасной животноводческой продукции для содействия здоровому питанию населения.

Значительное внимание уделено исследованию состояния производства и потребления животноводческой продукции в различных регионах страны. Использование системного подхода и методов экономического анализа дало возможность выявить неудовлетворительную ситуацию с обеспечением населения основными продуктами питания животного происхождения. Практическая значимость исследования заключается в том, что сформированные положения и рекомендации будут способствовать решению проблемы повышения эффективного развития и укреплению конкурентных позиций животноводства в регионах страны на основе активизации модернизационных процессов. Табл.: 2. Илл.: 1. Библиогр.: 22.

Ключевые слова: экономическая модернизация, животноводство, население, продукты питания, обеспечение, производство и потребление продукции.

UDS 631.152:636:338.439 (477)

Stockbreeding modernization as a condition of Ukraine population food security / Lavruk V.V. // Ekonomika APK. – 2016. – № 12. – P. 43.

The theoretical and practical aspects and the essence, importance and the need to implement economic modernization in key sectors of livestock in order to enhance its development, increase the production of new types of animal products to the population needs are considered. Novelty items include identifying the existing situations that hamper the modernization changes as well as sequencing stages of the formation of economic modernization livestock decisions. It is established that the introduction of modern innovations in the stockbreeding is based mainly on increasing the efficiency of the high-quality environmentally safe animal products to promote healthy nutrition.

Special attention is paid to the research of the animal products production and consumption across the country. Using a systematic approach and methods of economic analysis revealed the unsatisfactory situation with the provision of the population with basic food of animal origin. The practical significance of the study is that the provisions and recommendations formed will contribute to the improvement of effective development and strengthening of the competitive position of the livestock in different regions of the country basing on the modernization process activation. Tabl.: 2. Figs.: 1. Refs.: 22.

Key words: economic modernization, livestock, population, food security, production and consumption of the products.

УДК 631.115.11:640.122.6

Основні напрями підвищення продуктивності господарювання селянських господарств / Кривко М.М. // Економіка АПК. – 2016. – № 12. – С. 51.

На основі застосування методики порівняльного аналізу продуктивності й ефективності діяльності проаналізовано продуктивність галузі рослинництва в селянських господарствах і сільськогосподарських підприємствах, проведено факторний аналіз зростання їхньої продуктивності, а також порівняно ціни реалізації сільськогосподарської продукції та продуктивність праці у цих організаційних формах господарювання.

Доведено, що підвищення продуктивності господарювання у селянських господарствах можливо лише шляхом: їхнього перетворення на глибоко спеціалізовані сімейні фермерські господарства, стимулювання спеціалізації праці як внутрішньогосподарської, так і особливо міжгосподарської, поліпшення культури ведення землеробства й тваринництва через удосконалення системи аграрної освіти та науки у напрямі орієнтування на науково-консультаційне й інформаційне обслуговування сімейних форм ведення сільськогосподарської діяльності, а також зміни акцентів у реалізації державної аграрної політики в напрямі вагомішої прямої та непрямої підтримки розвитку селянських господарств. Табл.: 6. Бібліогр.: 16.

Ключові слова: селянські господарства, продуктивність, ціноутворення, спеціалізація праці, державна аграрна політика.

УДК 631.115.11 : 640.122.6

Основные направления повышения производительности хозяйствования крестьянских хозяйств / Кривко М.М. // Экономика АПК. – 2016. – № 12. – С. 51.

На основе применения методики сравнительного анализа производительности и эффективности деятельности проанализированы производительность отрасли растениеводства в крестьянских хозяйствах и сельскохозяйственных предприятиях, проведен факторный анализ роста их производительности, а также сравнены цены реализации сельскохозяйственной продукции и производительность труда в этих организационных формах хозяйствования.

Доказано, что повышение производительности хозяйствования в крестьянских хозяйствах возможно только путем: их превращения в глубоко специализированные семейные фермерские хозяйства, стимулирования специализации труда как внутривоспроизводственного, так и особенно межхозяйственного, улучшения культуры ведения земледелия и животноводства, путем усовершенствования системы аграрного образования и науки в направлении ориентации на научно-консультационное и информационное обслуживание семейных форм ведения сельскохозяйственной деятельности, а также изменения акцентов в реализации государственной аграрной политики в направлении более весомой прямой и косвенной поддержки развития крестьянских хозяйств. Табл.: 6. Библиогр: 16.

Ключевые слова: крестьянские хозяйства, производительность, ценообразование, специализация труда, государственная аграрная политика

UDS 631.115.11 : 640.122.6

Main directions and mechanisms of economic productivity of farms / Kropyvko M.M. // Ekonomika APK. – 2016. – № 12. – P. 51.

On the basis of the methodology of comparative analysis of performance and efficiency of crop productivity analyses in farms and agricultural enterprises, conducted a factor analysis of increase of productivity rates, and compared prices for agricultural production and productivity in these organizational forms.

It is proved that the only possible way to improve performance management in farms is their conversion into very specialized family farms, promotion of specialization of farm and especially inter-farm labour, improving the culture of farming and livestock by improving the system of agricultural education and research in the direction of orientation on scientific advisory and information services to family forms of agricultural activities and emphasis changes in the implementation of the state agrarian policy towards more significant direct and indirect support of farms. Tabl.: 6. Refs.: 16.

Key words: farms, productivity, pricing, specialization of labour, state agricultural policy.

УДК631.153:631.11

Удосконалення методичного інструментарію складання та реалізації господарських планів сільськогосподарських підприємств / Павлик В.П. // Економіка АПК. – 2016. – № 12. – С. 58.

Мета статті – удосконалення економічних показників господарювання сільськогосподарських підприємств в умовах ринку для забезпечення ефективного ринкового планування.

Дослідження ґрунтується на твердженні, що визначений економічний ефект двома способами як різниця приведених витрат і прибутків для нового та базового варіанта підприємства дорівнює одному й тому числовому значенню, визначенні запланованого економічного ефекту та доходу, встановленні плану з виробництва і реалізації продукції.

Наукову новизну становить послідовність управлінських рішень у здійсненні ринкового планування господарської діяльності сільськогосподарських підприємств. Для вимірювання економічного ефекту капіталовкладень використовується повна собівартість, яка дає змогу оцінювати за їх співвідношенням у скільки разів обходиться віддача грошових надходжень на вкладений капітал. Запропонована формула визначення коефіцієнта ефективності капіталовкладень дає змогу дійти до єдиного рішення, одного способу розв'язання при розрахунку рівня рентабельності, який здійснювали донедавна двома різними способами.

Запропоновано механізм ринкового планування господарської діяльності, який ґрунтується на встановленні запланованого економічного ефекту й доходу від реалізації продукції на ринку, обґрунтуванні плану її виробництва і реалізації, що удосконалив управління підприємствами. Табл.: 7. Бібліогр.: 15.

Ключові слова: управління, планування, ринок, дохід, собівартість, прибуток, рівень рентабельності, економічний ефект, сільськогосподарські підприємства.

УДК631.153:631.11

Усовершенствование методического инструментария составления и реализации хозяйственных планов сельскохозяйственных предприятий / Павлик В.П. // Экономика АПК. – 2016. – № 12. – С. 58.

Цель статьи – усовершенствование экономических показателей хозяйствования сельскохозяйственных предприятий в условиях рынка для обеспечения эффективного рыночного планирования.

Исследование основывается на утверждении, что определённый экономический эффект двумя способами как разность приведенных затрат и прибылей для нового и базового варианта предприятия равняется одному и тому числовому значению, определении запланированного экономического эффекта и дохода, установлении плана по производству и реализации продукции.

Научную новизну составляет последовательность управленческих решений в обеспечении рыночного планирования хозяйственной деятельности сельскохозяйственных предприятий. Для измерения экономического эффекта капиталовложений используется полная себестоимость, которая дает возможность оценивать по их соотношению во сколько раз обходится отдача денежных средств на вложенный капитал. Предложенная формула определения коэффициента эффективности капиталовложений даёт возможность прийти к единому решению, одному способу решения при расчёте уровня рентабельности, который осуществлялся недавно двумя разными способами.

Предложен механизм рыночного планирования хозяйственной деятельности, который основывается на определении запланированного экономического эффекта и дохода от реализации продукции на рынке, обосновании плана её производства и реализации, что усовершенствует управление предприятиями. Табл.: 7. Библиогр.: 15.

Ключевые слова: управление, планирование, рынок, доход, себестоимость, прибыль, уровень рентабельности, экономический эффект, сельскохозяйственные предприятия.

UDS 631.153:631.11

Enhancement of methodological tools of formation and implementation of business plans of agricultural enterprises / Pavlyk V.P. // Ekonomika APK. – 2016. – № 12. – P. 58.

The paper is focused on enhancement of economic factors of business activity of agricultural enterprises under market conditions for efficient market planning.

The study is based on a statement that the defined economic effect achieved as a difference between expenses and profits for new and standard variants of enterprises show the same factors; other grounds of the research are assessment of the economic efficiency and profit, establishment of production and sales plan.

The scientific novelty is the sequence of management decisions in market planning of business activity of agricultural enterprises. Assessment of economic efficiency of investments is based on their prime cost and interrelation of input and revenue. The suggested formula of efficiency coefficient of investments makes it possible to reach unified solution for the calculations of the profitability rate that was previously done in two different ways. The author suggests a mechanism of market planning of business activity based on assessment of preplanned economic effect and product sales revenue, substantiation of production and sales plan that can enhance management of enterprises. Tabl.: 7. Refs.: 15.

Key words: management, planning, market, profit, prime cost, profitability rate, economic effect, agricultural enterprises.

УДК 631.51:338.43:633.13/37

Вплив основного обробітку ґрунту на економічні показники органічного виробництва сільськогосподарських культур / Мартинюк Н.І. // Економіка АПК. – 2016. – № 12. – С. 65.

Мета статті – дослідження сучасного стану та проблем обробітку ґрунту за органічного виробництва зерна вівса й пелюшки в умовах Лісостепу України з визначенням основних економічних показників в одновидових і змішаних посівах.

У процесі дослідження використано методи: діалектичний, порівняння, теоретичні й методологічні узагальнення, визначення проблем вирощування вівса та пелюшки при використанні різних способів обробітку ґрунту в одновидових і змішаних посівах.

Як елемент новизни вивчено сучасний стан та економічну ефективність при вирощуванні вівса й пелюшки залежно від системи обробітку ґрунту в одновидових і змішаних посівах.

Проведено порівняльну оцінку впливу обробітку ґрунту на основні економічні показники й витрати пального за органічного виробництва зерна вівса та пелюшки в умовах Лісостепу України. Табл.: 3. Бібліогр.: 10.

Ключові слова: оранка, дискування, органічне виробництво, затрати праці, собівартість продукції, прибуток, рівень рентабельності.

УДК 631.51:338.43:633.13/37

Влияние основной обработки почвы на экономические показатели органического производства сельскохозяйственных культур / Мартинюк Н.И. // Экономика АПК. – 2016. – № 12. – С. 65.

Цель статьи – исследование современного состояния и проблем обработки почвы при органическом производстве зерна овса и пелюшки в условиях Лесостепи Украины с определением основных экономических показателей в одновидовых и смешанных посевах.

В процессе исследований использованы методы: диалектический, сравнения, теоретические и методологические обобщения, определение проблем выращивания овса и пелюшки при использовании различных способов обработки почвы в одновидовых и смешанных посевах.

Как элемент новизны изучено современное состояние и экономическую эффективность при выращивании овса и пелюшки в зависимости от систем обработки почвы в одновидовых и смешанных посевах.

Проведена сравнительная оценка влияния обработки почвы на основные экономические показатели и затраты горючего при органическом производстве зерна овса и пелюшки в условиях Лесостепи Украины. Табл.: 3. Библиогр.: 10.

Ключевые слова: вспашка, дискование, органическое производство, затраты труда, себестоимость продукции, прибыль, уровень рентабельности.

UDS 631.51:338.43:633.13/37

The influence of general soil cultivation on economic factors of organic production of agrarian cultures / Martyniuk N.I. // Ekonomika APK. – 2016. – № 12. – P. 65.

The paper is focused on the study of current state and problems of soil cultivation in organic production of such crops as oat and field peas in forest-steppe of Ukraine; the key economic factors of homogeneous and mixed seeds.

Within the process of study there were used such methods research as dialectical, comparison, theoretical and methodological generalization, distinction of problems of production of oat and field peas crops with different types of soil cultivation under homogeneous and mixed crops.

The element of novelty is the study of current state and economic efficiency of production of oat and field peas crops due to the system of soil cultivation of homogeneous and mixed seeds.

The comparative assessment of influence of soil cultivation on the key economic factors and fuel expenses for organic production of oat and field peas crops in forest-steppe of Ukraine. Tabl.: 3. Refs.: 10.

Key words: plowing, disking, organic production, labour expanses, prime cost, revenue, profitability rate.

УДК 330.322:331.522.4

Інвестиції в людський капітал як умова розвитку інноваційної економіки / Мацибора Т.В. // Економіка АПК. – 2016. – № 12. – С. 69.

Стаття присвячена проблемам інноваційного розвитку економіки. Метою є дослідження інвестицій в людський капітал та їхній вплив на розвиток інноваційної економіки.

Розглянуто етапи розвитку суспільства від доіндустріального (аграрного) укладу економіки до постіндустріального. Визначено передумови формування й розвитку інноваційної економіки. Проаналізовано сучасні світові тенденції інноваційного розвитку країн. Науково обґрунтовано наявність зв'язку між обсягом інвестицій у людський капітал та рівнем розвитку економіки країни. Доведено, що важливою умовою інноваційного розвитку економіки є збільшення обсягів інвестицій у людський капітал. Обґрунтовано, що інноваційний розвиток економіки неможливий без відповідного фінансування науки. Надано пропозиції щодо реалізації інноваційної стратегії розвитку національної економіки. Рис.: 7. Бібліогр.: 17.

Ключові слова: людський капітал, людський розвиток, інвестиції в людський капітал, постіндустріальна економіка, інноваційний розвиток економіки, інформаційне суспільство.

УДК 330.322:331.522.4

Инвестиции в человеческий капитал как условие развития инновационной экономики / Мацибора Т.В. // Экономика АПК. – 2016. – № 12. – С. 69.

Статья посвящена проблемам инновационного развития экономики. Целью является исследование инвестиций в человеческий капитал и их влияние на развитие инновационной экономики.

Рассмотрены этапы развития общества от доиндустриального (аграрного) уклада экономики до постиндустриального. Определены предпосылки формирования и развития инновационной экономики. Проанализированы современные мировые тенденции инновационного развития стран. Научно обосновано наличие связи между объемом инвестиций в человеческий капитал и уровнем развития экономики страны. Доказано, что важным условием инновационного развития экономики является увеличение объемов инвестиций в человеческий капитал. Обосновано, что инновационное развитие экономики невозможно без соответствующего финансирования науки. Даны предложения по реализации инновационной стратегии развития национальной экономики. Илл.: 7. Библиогр.: 17.

Ключевые слова: человеческий капитал, развитие общества, инвестиции в человеческий капитал, постиндустриальная экономика, инновационное развитие экономики, информационное общество.

UDS 330.322:331.522.4

Investment in human capital as the condition of innovation development of economy / Matsybora T.V. // Ekonomika APK. – 2016. – № 12. – P. 69.

The article is covers problems of innovation development of the economy. The aim is to research investment in human capital and their influence on the development the innovation economy.

The stages of development of society from preindustrial (agrarian) economy to a post-industrial way are considered.

The preconditions of formation and development of innovative economy are determined. The modern world trends of innovative development of countries are analyzed. The link between the volume of

investment in human capital and the level of development of the national economy are scientifically substantiated.

It is proved that an important condition for the innovation development of economy is the increase in the volume of investment in human capital. Substantiated that the innovative development of economy is impossible without adequate funding of science. The proposals for the implementation of innovative strategies of development of the national economy are given. Figs.: 7. Refs.: 17.

Key words: human capital, human development, investment in human capital, post-industrial economy, innovative development of economy, information society.

УДК 330.322

Методичні підходи та система показників визначення інвестиційного клімату в аграрному секторі економіки / Михайлов А.М. // Економіка АПК. – 2016. – № 12. – С. 76.

Досліджуються та узагальнюються існуючі методичні підходи щодо оцінки інвестиційного клімату країни й вибору системи оцінюваних показників для його характеристики. Для виявлення тенденцій в оцінюванні інвестиційного клімату України використано найбільш поширені експертно-аналітичні методики (Індекс глобальної конкурентоспроможності (The Global Competitiveness Index, GCI), Рейтинг конкурентоспроможності країн світу за версією IMD (The IMD World Competitiveness Yearbook, WCY), Індекс легкості ведення бізнесу (Ease of Doing Business Index, EDBI), Індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom, IEF). Ґрунтовно викладено складові індексу економічної свободи України в рейтингу IEF та охарактеризовано в динаміці. За узагальненими показниками рейтингів, а також у розрізі складових показників, виявлено перелік найпроблемніших питань, які потребують вирішення. Обґрунтовано необхідність застосовування системи коригуючих коефіцієнтів, що допоможуть адаптувати показники інвестиційного клімату по державі в цілому до особливостей аграрного сектору. Доведена пряма залежність між місцем країни в міжнародних рейтингах й інвестиційною привабливістю галузей національного господарства, тому на перспективу потребує визначення динаміка інтенсивності та характеру зв'язку між індикаторами рейтингів й обсягом залучених іноземних інвестицій як у національну економіку країни, так і окремо в аграрний сектор. Табл.: 2. Бібліогр: 23.

Ключові слова: інвестиційний клімат, методичні підходи оцінки, показники, індекс економічної свободи, міжнародні рейтинги, аграрний сектор.

УДК 330.322

Методические подходы и система показателей определения инвестиционного климата в аграрном секторе экономики / Михайлов А.Н. // Экономика АПК. – 2016. – № 12. – С. 76.

Исследуются и обобщаются существующие методические подходы к оценке инвестиционного климата страны и выбора системы оцениваемых показателей для его характеристики. Для выявления тенденций в оценке инвестиционного климата Украины использованы наиболее распространенные экспертно-аналитические методики (Индекс глобальной конкурентоспособности (The Global Competitiveness Index, GCI), Рейтинг конкурентоспособности стран мира по версии IMD (The IMD World Competitiveness Yearbook, WCY), Индекс легкости ведения бизнеса (Ease of Doing Business Index, EDBI), Индекс экономической свободы (Index of Economic Freedom, IEF). Основательно изложены составляющие индекса экономической свободы в рейтинге IEF и охарактеризованы в динамике. За обобщенными показателями рейтингов, а также в разрезе составляющих показателей, выявлен перечень наиболее проблемных вопросов, которые требуют решения. Обоснована необходимость применения системы корректирующих коэффициентов, которые помогут адаптировать показатели инвестиционного климата по стране в целом к особенностям аграрного сектора. Доказана прямая зависимость между местом страны в международных рейтингах и инвестиционной привлекательностью отраслей национального хозяйства, поэтому на перспективу требует определения динамики интенсивности и характера связи между индикаторами рейтингов и объемом привлеченных иностранных инвестиций как в национальную экономику страны, так и отдельно в аграрный сектор. Табл.: 2. Библиогр.: 23.

Ключевые слова: инвестиционный климат, методические подходы оценки, показатели, индекс экономической свободы, международные рейтинги, аграрный сектор.

The paper studies and summarizes methodological approaches to assessing the investment climate of the country and the selection of estimated parameters for its performance. To identify trends in the assessment of the investment climate in Ukraine there were used the most common analytical methods (global competitiveness Index (The Global Competitiveness Index, GCI), competitiveness Ranking of countries in the world by the IMD (The IMD World Competitiveness Yearbook, WCY), the Index of ease of doing business (Ease of Doing Business Index EDBI), the Index of economic freedom (Index of Economic Freedom, IEF). Thoroughly outlined the components of the index of economic freedom in the ranking of IEF and described in the dynamics. The author suggests a list of the most problematic issues that need to be addressed for generalized performance ratings, as well as in the context of the component indicators. The paper stresses the necessity of application of system of corrective coefficients, which will help to adopt indicators of the investment climate in the country as a whole, to the peculiarities of the agricultural sector. Proven a direct correlation between a country's place in international rankings and investment attractiveness of sectors of the national economy, so the term requires determining the dynamics of the intensity and nature of relationships between indicators ratings and the volume of attracted foreign investments in national economy and separately in the agricultural sector. Tabl.: 2. Refs.: 23.

Key words: investment climate, methodological approaches to the assessment, indicators, index of economic freedom, international ratings, agricultural sector.

УДК 332.2:021.8

Європейський досвід формування ринку сільськогосподарських земель / Зінчук Т.О., Данкевич В.Є. // *Економіка АПК.* – 2016. – № 12. – С. 84.

Метою статті є виявлення основних проблем і обґрунтування перспектив розвитку земельних відносин в Україні на основі аналітичного огляду й результатів дослідження еволюційних особливостей процесу формування ринку землі у країнах-членах ЄС з урахуванням сучасних вимог щодо проведення земельних реформ. Методика досліджень ґрунтується на традиційних економічних методах: монографічний (вивчення досвіду країн-членів ЄС щодо формування й забезпечення ефективного функціонування ринку сільськогосподарських земель), системного аналізу (порівняння підходів країн-членів ЄС до державного регулювання, оцінки землі, розвитку орендних відносин, охорони земель та інфраструктурного забезпечення в умовах функціонування ринку сільськогосподарських земель), статистичний (аналіз основних показників ефективності використання земельних ресурсів), графічно-табличний (схематичне й табличне представлення результатів дослідження). Метод соціологічного опитування застосовано для дослідження потенційних перспектив і можливих негативних наслідків запровадження ринку сільськогосподарських земель в умовах Північно-Західного регіону України. Доведено, що найбільш наближені умови до вітчизняних щодо розвитку ринку сільськогосподарських земель були у таких країнах, як Болгарія, Естонія, Латвія, Литва, Польща та Румунія. Обґрунтовано можливості апробації досвіду країн-членів ЄС при запровадженні ринку сільськогосподарських земель в Україні з урахуванням їх успіхів і прорахунків у процесі трансформації земельних відносин. Викладені пропозиції можуть бути використані при розробці нормативно-правового забезпечення регулювання відносин власності в умовах формування ринку сільськогосподарських земель. Табл.: 2. Рис.: 2. Бібліогр.: 17.

Ключові слова: ринок сільськогосподарських земель, європейський досвід, ефективність, інвестиції, оренда, земельний кадастр, державне регулювання.

УДК 332.2:021.8

Европейский опыт формирования рынка сельскохозяйственных земель / Зинчук Т.А., Данкевич В.Е. // *Экономика АПК.* – 2016. – № 12. – С. 84.

Целью статьи является выявление основных проблем и обоснование перспектив развития земельных отношений в Украине на основе аналитического обзора результатов исследования эволюцион-

ных особенностей процесса формирования рынка земли в странах-членах ЕС с учетом современных требований по проведению земельных реформ. Методика исследований базируется на традиционных экономических методах: монографический (изучение опыта стран-членов ЕС по формированию и обеспечению эффективного функционирования рынка сельскохозяйственных земель), системного анализа (сравнение подходов стран-членов ЕС к государственному регулированию, оценки земли, развития арендных отношений, охраны земель и инфраструктурного обеспечения в условиях функционирования рынка сельскохозяйственных земель), статистический (анализ основных показателей эффективности использования земельных ресурсов), графически-табличный (схематическое и табличное представление результатов исследования). Метод социологического опроса применен с целью исследования потенциальных перспектив и возможных негативных последствий введения рынка сельскохозяйственных земель в условиях Северо-Западного региона Украины. Доказано, что наиболее приближенные условия к отечественным по развитию рынка сельскохозяйственных земель были в таких странах, как: Болгария, Эстония, Латвия, Литва, Польша и Румыния. Обоснованы возможности апробации опыта стран-членов ЕС при введении рынка сельскохозяйственных земель в Украине с учетом их успехов и просчетов в процессе трансформации земельных отношений. Изложенные предложения могут быть использованы при разработке нормативно-правового обеспечения регулирования отношений собственности в условиях формирования рынка сельскохозяйственных земель. Табл.: 2. Илл.: 2. Библиогр.: 17.

Ключевые слова: рынок сельскохозяйственных земель, европейский опыт, эффективность, инвестиции, аренда, земельный кадастр, государственное регулирование.

UDS 332.2:021.8

European experience of agricultural land market formation / Zinchuk T.O., Dankevych V.Y. // Ekonomika APK. – 2016. – № 12. – P. 84.

The paper is aimed to identify the main problems, prospects of justifying the development of land relations in Ukraine based on the desk review, and the results of the study of evolutionary features of the process of forming a land market in the EU Member States taking into account the current requirements for land reform. Research Methodology based on traditional economic methods: monographic (study of the experience of EU member states on formation and effective functioning agricultural land market), systems analysis (comparing the approaches of EU Member States with government regulation, land valuation, development of lease relations, protection of land and infrastructure support in terms of market functioning of agricultural land), statistical (analysis of key performance indicators of land use) graphic-tabular (schematic and tabular presentation of research results). The method of poll was used to research potential prospects and possible negative consequences of introducing agricultural market in the North-Western region of Ukraine. The article proved that the most similar conditions to the domestic market for the development of agricultural land were in such countries as Bulgaria, Estonia, Latvia, Lithuania, Poland and Romania. The article proved the possibility of testing the experience of EU member states in the implementation of agricultural land market in Ukraine based on their successes and failures in the process of transformation of land relations. The offers, stated in the article, can be used in the development of the legal provision of regulating property relations in the conditions of emerging market of agricultural land. Tabl.: 2. Figs.: 2. Refs.: 17.

Key words: agricultural land market, the European experience, efficiency, investment, rent, land cadaster, state regulation.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ
АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА

FOREIGN EXPERIENCE OF THE DEVELOPMENT OF
AGRARIAN PRODUCTION

UDS 664.1:336:061.1EC(475)

Economic-financial situation of the sugar industry in Poland before the removal of sugar production quotas in the EU / Szajner Piotr // Ekonomika APK. – 2016. – № 12. – P. 93.

The sugar industry in Poland is a strategic sector of the food industry. The cultivation of sugar beet and the production of sugar is very important for the country's economy, society and environment. The sugar market regulation reform of 2017 has introduced the market conditions to which the sugar industry and planters in Poland must prepare and which they must adhere to. Depending on the market situation, the restructuring processes will be more or less deep. The financial situation of sugar industry in the recent years

worsened and the investments have been reduced, which may hinder structural transformation after the reform. As a result of the transformation, Poland should have an effective sugar industry, which is of great importance to the food security of the country. Tabl.: 2. Figs.: 5. Refs.: 17.

Key words: sugar industry, oligopoly, market regulations, competition, efficiency.

УДК 664.1:336:061.1ЄС(475)

Економіко-фінансове становище цукрової промисловості Польщі перед відміною квотування виробництва цукру в ЄС / Шайнер Піотр // Економіка АПК. – 2016. – № 12. – С. 93.

Метою статті є аналіз економічного й фінансового стану цукрової галузі Польщі перед відміною в 2017 році квот на виробництво цукрової продукції та надання пропозицій із підготовки галузі до запланованих змін. Цукрова промисловість Польщі є стратегічним сектором харчової промисловості. Вирощування цукрових буряків і виробництво цукру важливе для національної економіки й суспільства. Цукрова промисловість Польщі повинна готуватися до нових умов регулювання ринку цукру, що вводяться в 2017 році. Відповідно від ситуації на ринку залежатиме глибина цього процесу. Останніми роками фінансове становище цукрової промисловості загострилося, інвестиції скоротилися, що може ускладнити структурні трансформації після реформи. Розглянуто також можливі ризики галузі та запропоновано необхідні заходи для їх мінімізації. В результаті трансформації Польща повинна мати ефективну цукрову галузь, яка має велике значення для забезпечення продовольчої безпеки країни. Табл.: 2. Рис.: 5. Бібліогр.: 17.

Ключові слова: цукрова промисловість, олігополія, регулювання ринку, конкуренція, ефективність.

УДК 664.1:336:061.1ЄС(475)

Экономико-финансовое состояние сахарной промышленности Польши перед отменой квотирования производства сахара в ЕС / Шайнер Пётр // Экономика АПК. – 2016. – № 12. – С. 93.

Целью статьи является анализ экономического и финансового состояния сахарной отрасли Польши перед отменой в 2017 году квот на производство сахарной продукции и предоставления предложений по подготовке отрасли к запланированным изменениям. Сахарная промышленность Польши является стратегическим сектором пищевой промышленности. Выращивание сахарной свеклы и производство сахара важны для национальной экономики и общества. Сахарная промышленность Польши должна готовиться к новым условиям регулирования рынка сахара, которые вводятся в 2017 году. В соответствии с ситуацией на рынке будет зависеть глубина этого процесса. В последние годы финансовое положение сахарной промышленности обострилось, инвестиции сократились, что может осложнить структурные трансформации после реформы. Рассмотрены также возможные риски отрасли и предложены необходимые меры для их минимизации. В результате трансформации Польша должна иметь эффективную сахарную отрасль, которой уделяется большое значение для обеспечения продовольственной безопасности страны. Табл.: 2. Илл.: 5. Библиогр.: 17.

Ключевые слова: сахарная промышленность, олигополия, регулирование рынка, конкуренция, эффективность.

* * *